

Ivan Mirnik

Arheološki muzej, Zagreb

13. 10. 2009.

Izvorni znanstveni rad / *Original scientific paper*

Ključne riječi: Svetozar Borojević, medalje, plakete, značke

Key words: Svetozar Borojević, medals, plaquettes, badges

Tijekom Prvoga svjetskog rata Svetozar pl. Borojević od Bojne iskazao se kao vrstan vojskovođa te je kao takav postao pravi heroj cijele Austro-Ugarske Monarhije, a neprijatelj ga se bojao i poštivao ga. Poznato je pet medalja s njegovim likom, od kojih su dvije signirane (G. Hermann i R. Bachmann), kao i nekoliko značaka, a na njima se u natpisu može pratiti Borojevićevo napredovanje po činu, a postoji i njegov portrait na reljefu koji je izradio Robert Frangeš-Mihanović. Jedan odljev Frangešova rada nalazio se u Rektoratu Hrvatskog Sveučilišta Franje Josipa I u Zagrebu, uz njegov pendant, portrait nadvojvode Eugena, budući da su obojica proglašena počasnim doktorima i promovirana na bojišnici 30. I., odnosno 1. II. 1916. god. Još jedan reljef s likom Svetozara Borojevića postavila je na spomen-ploči na kući njegova oca u Mečenčanima Družba »Braća Hrvatskoga Zmaja« dana 28. X. 1917. god. Posljednje godine Velikoga rata bila je osobito popularna heliogravira Otona Ivekovića s prikazom Borojevićeova glavnoga stana.

O Svetozaru pl. Borojeviću od Bojne (*Umetić, 13.XII. 1856 +Celovec/ Klagenfurt, 23.V.1920; sl. 1)¹ mnogo se pisalo. Raspoložemo vrlo opsežnom literaturom, počam od napisa iz novina tiskanih za trajanja Prvoga svjetskog rata nadalje, pa sve do ozbiljnih povijesnih djela nastalih od tada do danas. Primjerice, u svojim memoarima često ga spominje i Edmund Glaise von Horstenau, njemački general u Zagrebu tijekom Drugog svjetskoga rata.²

Otac Svetozarov bio je Adam Borojević, a majka Stana, rođena pl. Kovarbašić. S. Borojević bio je tipičan primjer »grenckerskog« vojnika. Bio je vrlo hrabar, do skrajnosti ozbiljan, kad je bila riječ o njegovoj profesiji i zadacima, krut, tvrdoglav, požrtvovan, vjeran caru i domovini te odlični strateg. No, kao privatna, intimna osoba imao je, naravno, i neke svoje sitne slabosti. Nakon katastrofe Velikoga rata - onda je to tek bio Prvi svjetski rat - ni njegova sudbina nije mogla završiti drukčije, nego na tragičan način. U Prvome svjetskome ratu sudjelovao je od samog početka. Izdajstvom Italije 1915. god. otvorena je još jedna bojišnica, na kojoj se Borojević iskazao kao jedan od najboljih austro-ugarskih vojskovođa. Na talijanski front prekomandiran je dana 25.V. 1915. god., s dijelom 3. armije te je ubrzo postao zapovjednikom 5. armije. Uživao je veliko povjerenje staroga cara Franje Josipa I, koji ga je postavio zapovjednikom Sočanske bojišnice i koji mu je jednom prilikom poslao svoj portret na konju, s posvetom. Za razliku od baruna (od 1918. god. grofa) Franza Conrada von Hötzen-

Feldmaršal Svetozar barun Borojević od Bojne na medaljama

dorfa (*Penzing/ Wien, 11.XI. 1852 +Bad Mergentheim/ Njemačka, 25.VIII. 1925), jednako takvo puno povjerenje u njega imao je i novi, mladi car, bl. Karlo I (IV), koji je u nekoliko navrata posjetio Sočanski front. Car Karlo bio je taj, koji je iz svog prvog, švicarskog progonstva snosio sve troškove drugog, svečanog sprovoda svog odanog mu vojskovođe, u Središnjem groblju u Beču. Carica Zita, koja je umrla u vrlo visokoj starosti, često je govorila da su najužasnije uspomene njena dugoga života ostale slike s kraške bojišnice, gdje je morala gledati rovove prepune napola raspadnutih vojničkih lešina, po kojima su vrvili štakori. Pokušavalo se štakore istrijebiti plinom, no nakon ne tako dugoga vremena oni su se iznova pojavili.

Borojevićev *cursus honorum* izgleda ovako: naslovni četovoda (Korporal, VIII. 1872.), narednik (Feldwebel, VII, 1873.), kadet (Kadett, XI. 1874.), potporučnik (Leutnant, 1.V. 1875.), poručnik (Oberleutnant, V. 1880.), kapetan (Hauptmann 1. Kl., V. 1886), bojnik (Major, V. 1892.), potpukovnik (Oberstleutnant, 1. V. 1895.), pukovnik (Oberst, XI. 1897.), general-bojnik (Generalmajor, V. 1904.), podmaršal (Feldmarschalleutnant, 8.V. 1908.), general pješništva (General der Infanterie, 28. IV. 1914.), generalpukovnik (Generaloberst, V. 1916.) te maršal (Feldmarschall, 1.V. 1918.) – u cijeloj Monarhiji jedan od vrlo malobrojnih ne-Nijemaca ili vojnika van redova nadvojvoda.

Dana 2.V. 1905. god. u Beču car i kralj Franjo Josip I podijelio mu je (ugarsko) plemstvo s predikatom »od Bojne«

1. S. Borojević obraća se vojnicima, razglednica, 1917. (privatna zbirka, Berlin) / S. Borojević addressing the soldiers, postcard, 1917 (private collection, Berlin)

(sl. 2),³ (Bojna je naime selo, nekad u Upravnoj općini Maja, kotara Glina, u Zagrebačkoj županiji), a car i kralj Karlo I austrijsko plemstvo njegovu bratu, pukovniku Nikoli dana 16.III. (3.V.) 1917. god.⁴ Prema Duišinu postojao je još jedan Borojević von Säbelfeld, kojemu je austrijsko plemstvo podijelio car i kralj Franjo I 1801. god.⁵ Kad je Svetozara Borojevića car bl. Karlo odlikovao komturskim križem Reda Marije Terezije (promocija s nadnevkom 2.VI. 1917. god.), ipso facto postao je barunom,⁶ premda to Borojević nije zatražio. Prenosi se anegdota da si je umjesto naslova baruna, Borojević poželjkivao biti uzdignut u grofovski stalež s predikatom «od Soče». No, bilo kako bilo, barunski naslov čita se i na njegovoj grobnici u Beču.

God. 1899. Borojević oženio se Leontinom (*7.VII. 1877 +12.II. 1963), kćerkom austrijskog časnika Friedricha von Rosnera. Njihov sin jedinac Fritz (*15.II. 1901 +28.IX. 1918) stradao je u studenom 1918. god. nesretnim slučajem, kad se noću nesmotreno uputio preko nekog oštećenog ili porušenog mosta na Dravi kod Maribora i utopio. Tijelo mu je pronađeno tek nakon dva tjedna. Gđa Neda Prpić, koja je posjetila Mečenčane tijekom održavanja znanstvenog skupa posvećenog 150. obljetnici Borojevićeva rođenja 2006. god., dobro se sjeća Leontine Borojević («Tante Leo»), jer ju je između dva rata sretala na imanju Slavka Kvaternika, majora u Borojevićevu glavnome stožeru i krilnoga mu pobočnika, nedaleko od Celja, na njemačkome zvanom Freiberg, a na slovenskom Marof. Danas je to Medlog, a nalazi se već u samome Celju. U toj kući je sada vrtlarska škola.⁷

Svojim opreznim taktiziranjem Borojević je postao idol, ali i strah i trepet svojih vojnika i stekao je veliku popularnost diljem Monarhije. Naveliko su se prodavale razgledni-

ce s njegovim slikama, a također su u Austriji i Njemačkoj izrađivane medalje i značke s njegovim likom te su se prodavale u dobrotvorne svrhe. Među vojskovođama Prvoga svjetskog rata bio je jedan od najčešće portretiranih na medaljama ili značkama. Od naših junaka, koji su se osobito istakli u tom ratu, osim njega, može se vidjeti i zrakoplovnog heroja (*Linienschiffsleutnant*) Demetera Konjovića na jednoj medalji iz 1915. god. Na medaljama i plaketama, iskovanim tijekom tri godine (1915–1917.) možemo pratiti samo dio Borojevićeve vojničke karijere te ga na njima nazivamo kao podmaršala, generala pješništva i generalpukovnika. Za njega, kao feldmaršala, više nije preostalo vremena za ovjekovječenje na medaljama, jer je rat izgubljen a monarhija, kojoj je tako vjerno služio i u koju je vjerovao kao toliki milijuni stanovnika, raskomadana. Postojeće medalje i značke radovi su dobrih, iako ne znamenitih majstora, kovane kod vrlo poznatih i solidnih tvrtki kako u Austriji, tako i u Njemačkoj. Za nekoliko primjeraka značaka, odnosno znakova, majstori nam nisu poznati. Jedini osobito istaknuti umjetnik, koji je Borojevića u tom mediju portretirao, bio je Robert Frangeš-Mihanović (*Mitrovica, 2.X. 1872. +Zagreb, 12. I. 1940).

Iako ne nosi Borojevićev, nego carev portret, znak je 5. armije, iz god. 1915. (kat. br. 1; sl. 3) R. Bachmann iz Beča načinio je iste 1915. god. lijepu portretnu medalju S. Borojevića (sa činom generalpukovnika) na licu i likom austrijskog vojnika u alpskom krajoliku. Postoje otkovi u srebru (kat. br. 2; sl. 4) i kositru («Kriegsmetall»; kat. br. 3; sl. 4).

Najčešće reproducirana je plaketa «Isonzo Armee», također iz 1915. god. s odličnim Borojevićevim portretom na licu i prizorom bitke kod Soče – a bilo je sveukupno dva-

25. S. Borojević s izaslanstvom hrvatskog Kr. sveučilišta Franje Josipa I u Zagrebu, Postojna, 1. II. 1916. (Arhiv Đakovačko-osječke nadbiskupije, Đakovo) / S. Borojević with the delegation of the Royal University of Franz Joseph I in Zagreb, Postojna, Feb 1st 1916 (Archdiocesan Archive of Đakovo-Osijek in Đakovo)

naest krvavih bitaka na Soči, iako neki smatraju da ih je bilo četrnaest. Josip Horvat dobro analizira stanje na talijanskome frontu: «...Svakako londonski ugovor je pridonio otporu slavenskih četa u austro-ugarskoj vojsci na talijanskoj fronti. I masa vojnika instiktivno je osjetila da oni tu ne brane habsburško carstvo već stvaraju branu presizanju Italije u slavenske zemlje. Četrnaest bitki na Soči to jasno dokazuju...».⁸ Conrad imao je zamisao talijansku vojsku pustiti prodrijeti u Korušku i Štajersku, u dolinu Drave i Save, te da joj se odsudan otpor pruži na crti Maribor-Zagreb. Toj zamisli protivio se Erich von Falkenhayn (*Burg Bechau, Zapadna Pruska, 11. XI. 1861 +Schloss Lindstedt/Potsdam, 8. IV. 1922), načelnik njemačkog glavnog stana, a još više Svetozar Borojević, koji nije htio slavenske zemlje, koliko god je to moguće, učiniti scenom rata, već je najodsudniji otpor pružio na Soči.⁹

Prethodno spomenuta plaketa postoji u dvije veličine (24x44 i 48x70; kat. br. 4-5; sl. 7-8, 10-11), i dvije-tri kovine (srebro, tombak, bronca, vjerojatno i kositar), a naličje je upotrebljeno za značku; jednako je tako iskovana u dvije veličine (24x44 mm),¹⁰ i dvije kovine (srebro, bronca, vjerojatno i kositar; kat. 8-8c, sl. 12-15).¹¹ Naravno da su i pripadajuće škatulje, natpis na kojima govori o dobrotvornoj svrsi plaketa, izrađene u dvije veličine (kat. br. 5a i 6a, sl. 6, 9). Plaketa nosi natpis s činom generala pješništva, a na naličju se vidi prizor iz bitke u planinskom krajoliku, gdje s vrleti četvorica austrijskih vojnika pucaju ili bacaju kamenje na neprijatelja. Vidljiv je i jedan zrakoplov. Ta ista značka nalazi se, uokvirena u lovor-vijenac, kao ukras na koricama glasovite Borojevićeve sablje, daru njegovih vojnika. Plaketu i značku načinio je bečki majstor Georg Hermann. God. 1916. G. Hermann izradio je jednu sličnu

značku s prikazom borbe u planinskom krajoliku; poznata je u srebru i kositru (kat. br. 12, sl. 21).¹² Također postoji i inačica značke iz 1915. god., iskovana 1917. god.,¹³ a postoji još veći broj drukčijih oznaka Sočanske armije iz 1916. god. (kat. br. 13-14; sl. 22-23).¹⁴ Na njima je Borojević generalpukovnik. Također je poznata još jedna značka «Kraške bojišnice»,¹⁵ no to sigurno nisu sve.

Medaljer K. Schwarz izradio je 1916. god. neobičnu jednostranu brončanu medalju, ili točnije plaketu, s Borojevićevim portretom (kat. br. 9; sl. 16). Poprsje je položeno u upušteni disk, čija pozadina je kao i kod nekih Valdecovih medalja, prekrivena lovorovim lišćem. Borojević nosi dvije zvijezde na ovratniku i čin generalpukovnika.

Iste 1916. god. iskovana je još jedna lijepa medalja s Borojevićevim portretom (kat. br. 10, sl. 19), ovaj put u Nürnbergu kod poznate stare tvrtke Ludwiga Christiana Lauera (*1842 +1873), a medaljer bio je Otto Hoppe (*Höhscheid, 11. 10. 1882 +Köln 18. 5. 1967.). Borojević je tu opisan kao cesarski i kraljevski generalpukovnik. Simbolični sadržaj naličja medalje prikazuje u krajoliku lančani most s po jednim orlom sklopljenih krila na svakom od stupova. Na desnom prednjem stupu piše: «prema Gorici i Trstu». Slijeva stoji vojnik i ispred sebe na tlu drži pušku. U odsječku piše: «Zatvoreno za Talijane». Medalja je signirana s obje strane.

Poznata tvrtka Wilhelm Mayer i Franz Wilhelm iz Stuttgarta – za Zagreb je kod iste tvrtke naručena medalja u povodu otvaranja Kr. Hrvatskog sveučilišta Franje Josipa I 1874. god. – uzorno je iskovala srebrnu medalju u povodu dvogodišnjice trajanja rata (1914-1916), s Borojevićevim poprsjem okrenutim nalijevo na licu, a na naličju nalaze se

28. Očinska kuća S. Borojevića u Mečenčanima, ulje na platnu (Hrvatski povijesni muzej, Zagreb) / S. Borojević's home, Mečenčani, oil on canvas (Croatia History Museum, Zagreb)

grbovi Austro-Ugarske Monarhije kako su izgledali za vladanja bl. Karla I (IV). Natpis je na njemačkom i mađarskom jeziku i znači Svjetski rat, 1914-1916. Borojević na toj medalji nosi čin podmaršala, premda je u međuvremenu već bio drugi put promaknut (kat. br. 11; sl. 20).

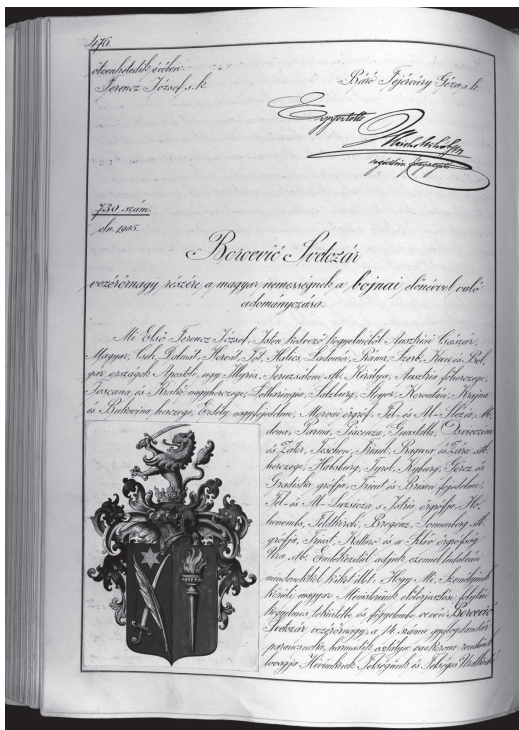
Zanimljiva je i jedna mala jednostana kositrena medaljica (promjera 23 mm) s ušicom i prstencićem, nepoznata autora, na kojoj se vidi Borojevićev portret u profilu nadesno (kat. br. 15; sl. 24).

Posebno znamenit u povijesti Zagrebačkog sveučilišta, ali gotovo jedinstven i u svjetskoj vojnoj povijesti uopće, bio je počasni doktorat, koji je braniteljima Sočanskog fronta Svetozaru Borojeviću i nadvojvodi Eugenu (*21.V. 1863 +30.XII. 1954) »radi pobjeda nad neprijateljem i napose radi zaštite očinske grude, prava i kulturnog napretka Hrvata« podijelilo Zagrebačko sveučilište, odnosno Kraljevsko (hrvatsko) sveučilište Franje Josipa I. Te počasne doktorate je najprije na prijedlog prof. Josipa Šilovića jednoglasno predložio profesorski zbor Pravoslavna i državoslovnoga fakulteta na svojoj sjednici od 2. studenoga 1915. god., a zatim je jednakom jednodušnošću taj prijedlog prihvatio Akademski senat na svojoj sjednici od 8. studenoga 1915. god. Naravno da je sve ovisilo o caru Franji Josipu I, hoće li on dati svoju privolu ili ne, pa se istoga 8. studenoga 1915. god. Akademski senat obratio Kr. Hrvatsko-slavonskoj-dalmatinskoj zemaljskoj vladi, Odjelu za bogoštovlje i nastavu, a ta je svojim otpisom od 6. prosinca 1915. br. 35.504 senatu pri-

općila, da je car svojim rješenjem od 27. studenoga 1915. god. dozvolio da se obojici, nadvojvodi Eugenu i Svetozaru Borojeviću, podijeli doktorat pravoslavna i državoslovnih znanosti *honoris causa*.

Spomenute promocije *honoris causa* odrazile su dalekovidnost zagrebačkih sveučilišnih profesora, koji su u budućnosti vidjeli crno, ukoliko Austro-Ugarska Monarhija izgubi rat, a Hrvatska postane plijenom neprijatelja. Kao kuriozum, koji su piscu ovih redaka u nekoliko navrata pripovijedali akademici Eugen Pusić i Vladimir Ibler, moramo spomenuti da je protiv počasnih doktorata jedini glasovao dr. Fran Milobar (*Petrinja, 19. XII. 1869 +Zagreb, 9. X. 1945), profesor nacionalne ekonomije na Pravnom fakultetu. Kad je ubrzo nakon Prvoga svjetskog rata Sveučilišni senat odlučio poništiti ta dva počasna doktorata, protiv tog čina jedini je glasovao prof. Milobar, postavivši pitanje na koji su se način dvojica počasnih doktora ogriješila o dostojanstvo Sveučilišta.

Cijela priča o samoj promociji neobična je, jer je zagrebački *rector magnificus* dr. Fran Barac (*Šemovec/Virje, 27. VII. 1872 +Zagreb, 29. IX. 1940), profesor Bogoslovnog fakulteta, u pratnji profesora dr. Milorada Stražnickog (pseudonim Milo Mistra; *Križevci, 19. IX. 1879 +1958), dekana Pravnog fakulteta, i promotora dr. Josipa Šilovića (*Praputnjak, 8. IX. 1858 +Zagreb, 9. V. 1939), kao i sveučilišnoga pedela Andrije Kišura sa sveučilišnim žezlom, krenuo na talijansko bojište u punom jeku rata i zime, kako bi promo-

2. Grb S. Borojevića od Bojne, 1905. Király könyvek, X,19,4, str. 476 (Mađarski državni arhiv, Budimpešta) / S. Borojević of Bojna coat of arms, 1905, Király könyvek, X,19,4, page 476 (Hungarian National Archive, Budapest)

virao tu obojicu glasovitih austro-ugarskih vojskovođa u doktore prava i državnštva honoris causa. Dana 30. siječnja 1916. god. promovirali su nadvojvodu Eugena u njegovu glavnom stanu, a 1. veljače Svetozara Borojevića (sl. 25),¹⁶ u njegovu glavnom stanu. O tom događaju svjedoče odlične fotografske snimke, koje sam dobio dobrotom kolege Ivice Zvonara. Rektora i njegove kolege pratio je i veliki hrvatski kipar i medaljer Robert Frangeš-Mihanović. Ubrzo po povratku s bojišnice izradio je dva reljefa s portretima obojice počasnih doktora te su oni izliveni u bronci i postavljeni u Rektoratu Zagrebačkog sveučilišta (kat. br. 16, 18; sl. 26-27). Izloženi su bili u okviru Umjetničke ratne izložbe 1916. god. u Zagrebu,¹⁷ a nakon 1919. god., kad su maknuti, Borojevićev reljef javnost je mogla prvi put vidjeti na izložbi posvećenoj Prvom svjetskom ratu u Hrvatskom povjesnome muzeju 2006. god. Jednu inačicu Borojevićeva reljefa, s drukčije izvedenom donjom trećinom (kat. br. 17; sl. 29) otkrila je Družba »Braća Hrvatskoga Zmaja« dana 28. X. 1917. god. na kući njegova oca u Mečenčanima (sl. 28), budući da generalova rodna kuća u Umetiću više nije stajala. Naravno, ploča je skinuta 1921. god. Frangeš-Mihanović portretirao je Borojevića i na konju (plastika, bronca, visina 0.879 m), a sačuvana plastika je u Gliptoteci HAZU u sadri.¹⁸

Nirnberški medaljer A. Hummel iskovao je 1917. god. medalju s portretima četvorice vojskovođa, v. Belowa,¹⁹ v. Hötendorfa, v. Borojevića i baruna Kroatina,²⁰ a u povo-

du austro-njemačke ofenzive u studenome (kat. br. 19; sl. 30).

Posljednjih godina Velikoga rata – tada se još svjetski ratovi nisu numerirali – posebnu je popularnost stekla heliogravura Otona Ivekovića s prikazom Glavnog stana Sočanske vojske (54,5 x 36,5 cm; sl. 31),²¹ na kojoj su se mogli vidjeti svi časnici, a na rubu ispod slike nalaze se njihovi potpisi. Jedan od nama zanimljivijih likova i potpisa pripada Slavku Kvaterniku (desno).

BILJEŠKE

1 Često se navodi da je S. Borojević rođen u Mečenčanima. No, udaljenost između oba sela iznosi 0,8 km. Od Mečenčana do sela Borojevići udaljenost pak iznosi 2,6 km. Kilometričke karte i skrižaljke Kraljevina Hrvatske i Slavonije, Zagreb, 1909., br. 24. Osobno je S. Borojević smatrao da se rodio u Umetiću.

2 PETER BROUCEK, *Ein General in Zwielficht. Die Erinnerungen Edmund Glaises von Horstenau*, I–III. Wien–Köln–Graz, 1980–1983–1988.: 1980., 168, 226, 306, 311, 372, 397, 430–431, 436, 468–470, 478, 494, 497; 519; 1983, 200, 384; 1988., 85, 158.

3 VIKTOR ANTON DUIŠIN, *Zbornik plemstva u Hrvatskoj, Slavoniji, Dalmaciji, Bosni-Hercegovini, Dubrovniku, Kotoru i Vojvodini. Codex de la noblesse en Croatie, Slavonie, Dalmatie, Bosnie-Herzégovine, Raguse (Dubrovnik), Kotor et Voïvodine. Kodex des Adels in Kroatien, Slavonien, Dalmatien, Bosnien-Herzegovina, Dubrovnik, Kotor und Vojvodina*, I, II/1. Zagreb, 1938–39., 92–93; JOHN GERŐ, *A király könyvek az I. Ferenc József és IV. Károly király által 1867-től 1918-ig adományozott nemességek, főnemességek, előnevek és címerek jegyzéke*, Budapest, 1940., 28.

4 VIKTOR ANTON DUIŠIN, (bilj. 3), 93.

5 VIKTOR ANTON DUIŠIN, (bilj. 3), 1938., 93.

6 PETER FRANK-DOFERING, *Adelslexikon des Österreichischen Kaisertums 1804–1918*, Wien, 1989., 250.

7 Podatak kolege Andreja Šemrova iz Narodnog muzeja Slovenije.

8 JOSIP HORVAT, *Politička povijest Hrvatske*, Zagreb, 1936., 450.

9 JOSIP HORVAT, (bilj. 8), 1936., 450, 486.

10 GABRIO COLLODEL – FRANCESCO ROMANZI, *1915–1918. dallo Stelfio al Piave. Il fronte italo-austriaco visto attraverso i Kappenabzeichen, i distintivi da beretto dell'esercito austro-ungarico*, Udine 2005., 115, 169; 20x29 – n. dj. 118, 174.

11 GABRIO COLLODEL – FRANCESCO ROMANZI, (bilj. 10), 115, 169; 118, 174.

12 GABRIO COLLODEL – FRANCESCO ROMANZI, (bilj. 10), 117, 173.

13 GABRIO COLLODEL – FRANCESCO ROMANZI (bilj. 10), 117, 173.

14 GABRIO COLLODEL – FRANCESCO ROMANZI (bilj. 10), 103–146.

15 JANEZ ŠVAJNCER, *Odlikovanja in znaki na Slovenskem. Decorations, medals and badges in Slovenia*, Maribor 1978., 97, 142.

16 VLADIMIR BAZALA, *O sveučilišnim insignijama*, u: *Alma Mater Croatica*, 1, Zagreb, 1937., br. 2, 41; JOSIP MILIĆ – RANKA FRANZ-ŠTERN, *Počasni doktori Sveučilišta u Zagrebu. Doctores honoris causa Universitatis Zagrabienensis*, u: »Sveučilišni vjesnik. Universitatis Zagrabienensis informationes« 45, Zagreb, 1999., br. 1-2, 5; I. MIRNIK, *The insignia of the Zagreb University*, u: «The Medal», 35, London 1999, 48; IVAN MIRNIK, *Insignije Sveučilišta u Zagrebu. (Summary:) Insignia of the University of Zagreb*, u: »Sveučilišni vjesnik. Universitatis zagrabienensis informationes« 45, Zagreb, 1999., br. 3-4, 117-118, 131.

17 ZDENKA MARKOVIĆ, *Franeš Mihanović Biografija kao kulturno-historijska slika jedne epohe hrvatske likovne umjetnosti*, Zagreb 1954., 276.

18 ZDENKA MARKOVIĆ, (bilj. 17), 276.

19 Fritz Wilhelm Theodor Karl von Below (*Gdańsk/Danzig, 23. IX.1853 + Weimar, 23. XI. 1918), pruski general pješništva, zapovjednik I. i II. vojske u Prvome svjetskom ratu.

20 Alexander Freiherr von Krobotin (*Olomouc/Olmütz, 12. IX. 1849 + Beč, 28. IX. 1933), austrijski feldmaršal.

21 SNJEŽANA PINTARIĆ, *Oton Iveković. Portreti*, Klanjec 1995, 13, 21

22 Mađ.: svjetski rat.

KATALOG SVETOZAR BOROJEVIĆ OD BOJNE

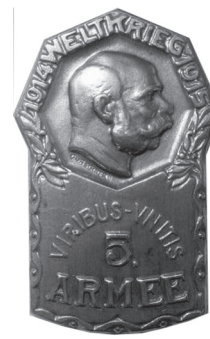
Franjo Josip I.(1848-1916)
Značka, Bronca, Wien (1915)
Nepoznati majstor
5. Armija na Soči

1 Av.: 1914WELTKRIEG1915 gore; VIRIBUS-VNITIS/5./ARMEE dolje. Pop.:

Glava Franje Josipa I., u upuštenom osmerokutu. Sign. ispod odsječka vrata.

Okvir s lovorovim lišćem.

Dobro sačuvan. Privatno vlasništvo.

BACHMANN, R. Wien. (1915)

Svetozar Borojević od Bojne, Pobjede 1915

2 Av./ Vs.: GO. v. BOROJEVIĆ gore. Pop./ Büste: S.Borojevića, u dori, s tri zvijezde na ovratniku, u poluprofilu nal. Sign.dolje d.: R. BACHMANN. Rv./ Rs.: U diskretno naznačenom planinskom krajoliku, austrijski vojnik stoji naslonjen na pušku nal.

Srebro. Dim.: Φ 51mm. Tež.: 54.35g. FORRER 1923: 37; TODOROVIĆ 1964: 109, 285; MIRNIK 1981: 11,33 dif. (Privatno vlasništvo, Zagreb)

BACHMANN, R. Wien. (1915)

Svetozar Borojević od Bojne, Pobjede 1915.

3 Av./ Vs.: GO. V. BOROJEVIĆ gore. Pop./ Büste: S.Borojevića u odori u poluprofilu, s tri zvijezde na ovratniku, nal. Sign.dolje d.: R.BACHMANN. Rv./Rs.: U diskretno naznačenom planinskom krajoliku, austrijski vojnik stoji naslonjen na pušku, nal.

Kositar. Dim.: Φ 50mm. Tež.: 45.68 g. FORRER 1923: 37; TODOROVIĆ 1964:

109,285; MIRNIK 1981: 11,33; GÖRICKE-LUKIĆ 1993: 132-133, br.194. 538:ZAG E45248 (Karl Franz Nuber, Osijek, kupljeno 1924.).

HERRMANN, GEORG. Wien. (1915)

Svetozar Borojević od Bojne, Armija na Soči

4 Av./ Vs.: G.d.J.v.BOROJEVIĆ dolje na rubu.

Pop./ Büste: U okviru poprsje S.Borojevića u uniformi, s tri zvijezde na ovratniku, s leđa, u profilu nad. Sign. dolje u polju l.: G.HERRMANN.

Rv./ Rs.: ISONZO-ARMEE/1915 dolje na rubu između okrunjenih grbova Austrije l. i Ugarske d. i hrastove i lorovove grančice. U okviru četvorica austrijska vojnika nal. na rubu stijene, trojica pucaju iz pušaka na neprijatelja, četvrti baca kamen objema rukama. Otraga planinski krajolik s gradom u dolini; gore leti zrakoplov nal.

Bronca, posrebrena. Dim.: 24x44mm. Tež.: 36.84 g. MittlOeGfMM,

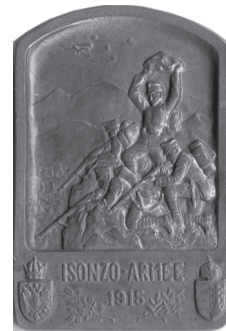
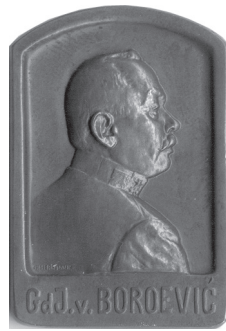
12/1916,1(308), 5,5, T.13,2; FORRER 7,1923:

445; ŠVAJNCER 1978: 97,143 (RV.); MIRNIK

1981: 11,32; MIRNIK 2005: 57: 84 (Rv). U

zelenom platnenom etuiju 57,5x71x19 mm;

s: (Dvoglavi orao)/KRIEGSFÜRSORGE-AMT/1914-1916/- / G.d.J.v. Borojević. (Privatno vlasništvo)

HERRMANN, GEORG. Wien. (1915)

Svetozar Borojević od Bojne, Armija na Soči

5 Av./ Vs.: G.d.J.v.BOROJEVIĆ dolje na rubu.

Pop./ Büste: U okviru poprsje S. Borojevića u uniformi, s leđa, u profilu, nad. Sign. dolje u polju l.: G.HERRMANN.

Rv./ Rs.: ISONZO-ARMEE/1915 na rubu između okrunjenih grbova Austrije l. i Ugarske d. i hrastove i lorovove grančice. U

okviru četiri austrijska vojnika nal. na rubu stijene, trojica pucaju iz pušaka na neprijatelja, četvrti baca kamen obim rukama. Otraga planinski krajolik s gradom u dolini; gore leti zrakoplov nal.

Bronca. Dim.: 24x44. MittlOeGfMM, 12/1916,1(308), 5,5, T.13,2;

FORRER 7,1923: 445; ŠVAJNCER 1978: 97,143 (Rv.); MIRNIK 1981: 11,32; MIRNIK 2005: 57: 84 (Rv).

538:ZAG E45247 (Karl Franz Nuber, Osijek, kupljeno 1924.)

HERRMANN, GEORG. Wien. (1915)

Svetozar Borojević od Bojne, Armija na Soči

6 Av./ Vs.: G.d.J.v.BOROJEVIĆ dolje na rubu.

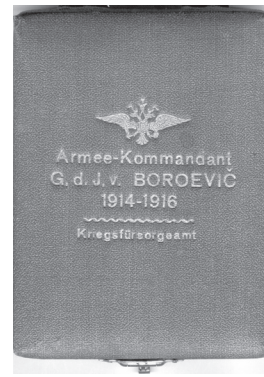
Pop./ Büste: U okviru poprsje S.Borojevića u uniformi, s tri zvijezde na ovratniku, s leđa, u profilu nad. Sign. dolje u polju l.: G.HERRMANN.

Rv./ Rs.: ISONZO-ARMEE/1915 dolje na rubu između okrunjenih grbova Austrije l. i Ugarske d. i hrastove i lorovove grančice. U okviru, četvorica austrijska vojnika nal. na rubu stijene, trojica pucaju iz pušaka na neprijatelja, četvrti baca kamen

obim rukama. Otraga planinski krajolik s gradom u dolini; gore leti zrakoplov nal.

Bronca, posrebrana. Dim.: 48x70mm. Tež.; 141.17 g. MittlOeGfMM, 12/1916, 1(308), 5,5, T.13,2; FORRER VIII, 1923: 445; ŠVAJNCER 1978: 97,143 DIF. (Rv.); SCHULZ 1986: 45; 51,10; 106,45; MIRNIK 1981: 11,32 dif.; 2005: 57: 84 dif. (Rv). U zelenom platnenom etuiju 77,5x104x18 mm, s: (dvozlavi orao)/ Armee-Kommandant/ G.d.J.v.BOROJEVIĆ/1914-1916/-/ Kriegsfürsorgeamt. Privatno vlasništvo, Zagreb

HERRMANN, GEORG. Wien. (1915)

Svetozar Borojević od Bojne, Armija na Soči

7 Av./ Vs.: G.d.J.v.BOROJEVIĆ dolje na rubu.

Pop./ Büste: U okviru poprsje S.Borojevića u uniformi, s tri zvijezde na ovratniku, s leđa, u profilu nad. Sign. dolje u polju l.: G.HERRMANN.

Rv./ Rs.: ISONZO-ARMEE/1915 dolje na rubu između okrunjenih grbova Austrije l. i Ugarske d. i hrastove i lovorove grančice. Tip/ Typ: U okviru četiri austrijska vojnika nal. na rubu stijene, trojica pucaju iz pušaka na neprijatelja, četvrti baca kamen obim rukama. Otraga planinski krajolik s gradom u dolini; gore leti zrakoplov nal.

Bronca. Dim.: 48x70mm. Tež.: 139.38g. MittlOeGfMM, 12/1916,1(308), 5,5, T.13,2; FORRER 7,1923: 445; ŠVAJNCER 1978: 97,143 dif. (Rv.); MIRNIK 1981: 11,32 dif.; 2005: 57: 84 dif. (Rv). U zelenome platnenom etuiju 77,5x105x18mm s: (dvozlavi orao) Armee-Kommandant/ G.d.I.v.BOROJEVIĆ/ 1914-1916/-. (Privatno vlasništvo)

HERRMANN, GEORG. Wien. (1915)

Armija na Soči

8 Av./ Vs.: ISONZO-ARMEE. Tip/ Typ: U okviru četvorica austrijskih vojnika nal., na rubu stijene, trojica pucaju iz pušaka na neprijatelja, četvrti baca kamen objema rukama. Otraga planinski krajolik, s gradom u dolini; gore leti zrakoplov nal.

Bronca. Dim.: 30x44mm. Tež. 7.60 g. Značka s kopčom. Rv. plakete Svetozara Borojevića. Rv.:(G. HERRM)ANN/(WIEN...)I./ (...)HAUPTSTR.81. Mitt.d.Oest.Ges.f.Münz- und Medaillenkunde, 12/1916, 1(308): 5,5; T.13,2; FORRER, 7, 1923: 445; ŠVAJNCER, 1978: 97,143; MIRNIK, 1981: 11, 32 dif.; 2005: 57, 84; COLLODEL - ROMANZI 2005: 169. 538:ZAG E47771 (Zbirka Kopač).

8a Kao gore, bronca, dvije veličine, 30x44mm, 48x70mm.

8b Kao gore, pozlaćena bronca, 30x44mm.

8c Kao gore, posrebrana bronca (?srebro), 30x44mm.

SCHWARZ, K. Wien (1916)

Svetozar Borojević od Bojne

9 Av.: 1914 - 1916 u dvije udubine gore; GENERALOBERST/BOROJEVIĆ dolje. Pop.: U okviru upuštenom disku uspunjenom lovorovim lišćem, poprsje S.Borojevića u odori, s dvije zvijezde na ovratniku, u tričetvrtprofilu nal. Sign. d.: K-SCHWARZ

Dim.: 97x138mm. Težina: 229.34g. Jednostran. Lijevan. Vrlo lijepo sačuvan. Privatni vlasnik, Zagreb.

HOPPE, O. / LUDWIG CHRISTIAN LAUER, Nürnberg. (1916)

Svetozar Borojević od Bojne

10 Av./ Vs.: K-u-K-GEN-- OBERST/BOROJEVIC v-BOJNA l. i d. u polju. Pop./ Büste: S. Borojevića, a u odori, s tri zvijezde na ovratniku, s odličjima, u tričetvrtprofilu nal. Sign. na odsječku l. Ramena: Otto Hoppe. U okviru lovorvijenca. Rv./ Rs.: U krajoliku, vojnik, stoji l. nad., s puškom ispred sebe, pred mostom; d. orao spuštenih krila; s druge strane također stupovi s orlom. Na d. stupu mosta: NACH/ GÖRZ/ UND/ TRIEST. U ex: FÜR ITALIENER/ GESPERRT. Sign. l.: L.CHR./ LAUER/ NÜRN/BERG i d. 9-16/OH (monogram). Linearni okvir.

Srebro. Dim.: Φ 33mm. SCHULMAN LXVII, 1917: 82,823 (srebro i željezo); FORRER VII, 1923: 463, 535-537; TODOROVIĆ 1964: 109,286. KHM Wien 6868/1914B.

MAYER, WILHELM & FRANZ WILHELM.

Stuttgart. (1916)

Svetozar Borojević od Bojne, Svjetski rat 1914-1916

11 Av./ Vs.: FELDMARSCH.LEUTN. - VON BOROEVIC. Pop./ Büste: S.Borojevića, u odori, s dvije zvijezde, s odličjima, u tričetvrtprofilu nal. Sign. dolje d.: (M/u/W) Linearni i biserni okvir. Rv./ Rs.: WELTKRIEG 1914-16 gore; VILÁGHABORU 1914-16 dolje; Grbovi Austro-Ugarske Monarhije iz vladavine Karla I.; dolje na traci carevo geslo: INDIVISIBILITER AC INSEPARABILITER; u pozadini lovorova grančica. Sign. d.: M-&W-ST. Linearni i biserni okvir.

Srebro. Dim.: Φ 33mm. Cf. FORRER III, 1907: 638-646; VIII, 1930: 37-40. KHM Wien 10.700/1914B.

HERRMANN, GEORG. Wien. (1916)

Armija na Soči

12 Av./ Vs.: ISONZO/1915(okrunjeni grbovi Austrije i Ugarske preko lovorove grančice)AR-MEE/1916. Tip/ Typ: U okviru četvorica austrijska vojnika nal. na rubu stijene, pucaju iz pušaka na neprijatelja, četvrti baca kamen obim rukama. Otraga planinski krajolik s gradom u dolini; gore l. leti zrakoplov nad.

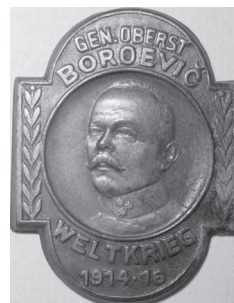
Bronca. Dim.: 24x44mm. Auktor pretpostavljen. COLLODEL – ROMANZI 2005: 117, 173 (Privatna zbirka).

Nepoznati majstor/ Unbekannter Meister. Wien. (1916)

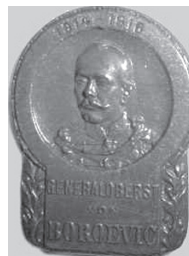
Svetozar Borojević od Bojne, Svjetski rat

13 Av./ Vs.: GEN.OBERST/BOROEVIC gore; WELTKRIEG/1914-16 dolje. Pop./ Büste: S.Borojevića, u odori, s tri zvijezde na ovratniku, u tričetvrtprofilu nal.; u upuštenome medaljonu; l. i d. lovorova grančica. Bronca. Značka.

Svetozar Borojević od Bojne, značka

14 Av./ Vs.: 1914-1916 gore; GENERALO-BERST/VON/BOROEVIC dolje na produžetku. Pop./ Büste: S.Borojevića, u odori, s odličjima, u tričetvrtprofilu nal.; u upuštenome medaljonu sa širokim okvirom; uokolo lovorovo lišće. Bronca. Značka.

Nepoznati majstor/ Unbekannter Meister. Wien.
(1917)

Svetozar Borojević od Bojne

15 Av./ Vs.: GENOBST.V. BOROJEVIĆ I. Pop./
Büste: S.Borojevića, u odori, nad.

Kositar. Dim.: Φ 23mm. S ušicom i prstenčićem. Wien 7336/1914b.

FRANGEŠ-MIHANOVIĆ, ROBERT
(*Mitrovica, 2.X.1872 + Zagreb, 12.I.1940).

Zagreb. (1917)

Svetozar Borojević od Bojne, počasni doktor
hrvatskog Kraljevskog sveučilišta Franje Josipa I. u
Zagrebu

16 Av./ Vs.: DOKTOR·HONORIS·CAUSA/
SVETOZAR·BOROEVIĆ/ C·KR·GENERAL-
PUKOVNIK·1·2·1917 l. gore i d. uz rub. Pop./
Büste: U gornjem dijelu polulik S.Borojevića, u
odori, s tri zvijezde, s odličjima, nal. U doljnoj
trećini reljefa grb Svetozara Borojevića od Bojne.
Drveni okvir. (17195)

Bronca. Dim: 490x920mm. Hrvatski Zmaj,
1917, 3: 34 dif.; MARKOVIĆ 1954: 217, 276. Ne-
kada u Rektoratu Hrvatskoga sveučilišta Franje
Josipa I. u Zagrebu. Hrvatski povijesni muzej,
Zagreb.

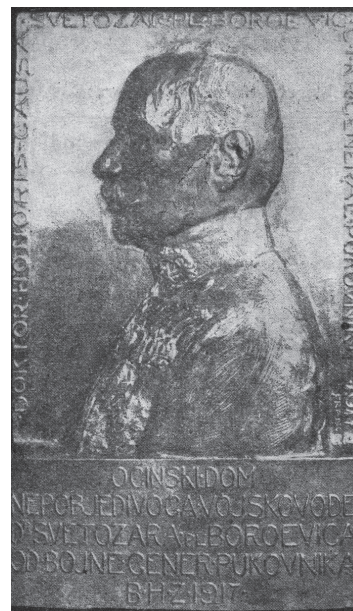
FRANGEŠ-MIHANOVIĆ, ROBERT (*Mitrovica,
2.X.1872+Zagreb, 12.I.1940).

Zagreb. (1917)

Svetozar Borojević od Bojne, počasni doktor
hrvatskog Kraljevskog sveučilišta Franje Josipa I. u
Zagrebu

17 Av./ Vs.: DOKTOR·HONORIS·CAUSA/
SVETOZAR·BOROEVIĆ/ C·I·KR·GENERAL-
- PUKOVNIK·1·2·1917 l. gore i d. uz rub. Pop./
Büste: U gornjem dijelu polulik S.Borojevića,
u odori, s tri zvijezde, s odličjima, nal. U
doljnoj trećini reljefa natpis: OČINSKI
DOM/ NEPOBJEDIVOGA·VOJSKOVOĐE/
DR·SVETOZARA·pl·BOROEVIĆA/
OD·BOJNE·GENER·PUKOVNIKA/
B·H·Z·1917-u 5 redaka. Sign. d. okomito. FRAN-
GEŠ.

Bronca. Dim: 490x920mm. Hrvatski Zmaj,
1917, 3: 34; RUDOLF 1918: 76; MARKOVIĆ
1954: 217, 276. Nekada na očinskome domu u
Mečenčanima, gdje je otkrivena 28. X. 1917. Nije
sačuvana.

EUGEN, NADVOJVODA (*21.V.1863 +30.XII.1954)
FRANGEŠ-MIHANOVIĆ, ROBERT (*Mitrovica, 2.X.1872
+Zagreb, 12.I.1940).

Zagreb. (1916)

Počasni doktorat Hrvatskog sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu
18 Av./ Vs.: DR·H·C·CES·I·KRALJEVSKA· VISOST/NADVOJ-
VODA· EUGEN/ C·I·KR·GENERALPUKOVNIK... uz rub l.
gore i d. Pop./ Büste: U gornjem dijelu pop. nadvojvode Eugena,
u odori, s Redom Zlatnog runa, nad. U donjoj trećini reljefa
grb nadvojvode, s krunom i plaštem. Drveni okvir.

Bronca. Dim: 490x920mm. MARKOVIĆ 1954: 217, 276. Pen-
dant reljefu Svetozara Boroevića. Nekada u Rektoratu Hrvat-
skoga sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu. Hrvatski povijesni
muzej, Zagreb.

HUMMEL, A. Nürnberg. (1917)

Njemačko-austro-ugarska ofenziva na Soči

19 Pop./ Büste: Četiri ovalna okvira postavljena u križ, s pop.
v. Belova, v.Hötzendorfa, v. Boroevića i v. Kroatina, gotovo
licem, u pozadini hrastovo lišće. Sign. d. Linearni okvir. Rv./ Rs.:
DEUTSCH-OESTERR-OFFENSIVE-GEGEN-ITALIEN/OKT./
NOV./1917 gore; Dvojica vojnika jurišaju nal.; u planinskom
krajoliku. Sign. d. Linearni okvir.

Srebro. Dim.: Φ 33mm. ZETZMANN 2002: 220,3061. Privatna
zbirka

ODABRANA LITERATURA

E. BAUER, *Der Löwe vom Isonzo: Feldmarschall Svetozar Boroević de Bojna*, Graz-Wien-Köln 1985.

G. COLLODEL – F. ROMANZI, 1915-1918. *dallo Stelfio al Piave. Il fronte italo-austriaco visto attraverso i Kappenabzeichen, i distintivi da beretto dell'esercito austro-ungarico*, Udine 2005.

L. FORRER, *Biographical Dictionary of Medallists. Coin-, Gem-And Seal-Engravers Mint-Masters, &C. Ancient And Modern With References To Their Works B.C. 500 – A.D. 1900 Compiled by...*, III, London 1907.

L. FORRER, *Biographical Dictionary of Medallists Coin-, Gem-And Seal-Engravers Mint-Masters, &C. Ancient And Modern With References To Their Works B.C. 500 – A.D. 1900 Compiled by...*, VII, London 1923.

L. FORRER, *Biographical Dictionary of Medallists Coin-, Gem-And Seal-Engravers Mint-Masters, &C. Ancient And Modern With References To Their Works B.C. 500 – A.D. 1900 Compiled by...*

VIII, London 1930.

H. GÖRICHKE-LUKIĆ, *Medalje i plakete iz zbirke Muzeja Slavonije Osijek, 15.-20. stoljeće, katalog izložbe. Medaillen und Plaketten aus der Sammlung im Museum Slawoniens Osijek, 15.-20. Jh. Ausstellungskatalog*, Osijek 1993.

IZVJEŠTAJ o Boroevićevoj slavi u Mečencanima. *Priredio Upravni odbor «B.H.Z.»*, Zagreb 1917.

I. MIRNIK, *Medalja u Hrvatskoj 1700-1900*. Katalog izložbe, Zagreb 1981.

I. MIRNIK, *Field-Marshal Baron Svetozar Boroević von Bojna on medals*, u: »The Medal«, 54, London 2009, str. 39-44.

V. RUDOLF, *Naš Boroević. Proslavljeni junak od Soče*, Sisak 1918.

J. SCHULMAN, *La guerre Européenne 1914-1916. Medaillen, monnaies, papiers-monnaie et monnaies des camps de prisonniers*. No. LXVII, Amsterdam 1917.

K. SCHULZ, *Medaillen auf kriegerische Ereignisse in den Alpen*, u: *Alpenfront*, Bregenz 1986., str. 39-56.

J. ŠVAJNCER, *Odlikovanja in znaki na Slovenskem. Decorations, medals and badges in Slovenia*, Maribor 1978.

N. TODOROVIĆ, *Jugoslovenske i inostrane medalje. Médailles yougoslaves et étrangères*, Beograd 1964.

G. ZETZMANN, *Deutsche Silbermedaillen des I. Weltkrieges auf die Militärischen Handlungen und denkwürdigen Ereignisse von 1914 bis 1919*, Regenstauf 2002.

Zahvale

Najsrdajnije zahvaljujem sljedećim kolegama i prijateljima na svestranoj pomoći, a to su: Philip Attwood (London), Tomislav Aralica, Marina Bregovac-Pisk, Ranka Franz-Štern, Lovro Galić, prof. dr. Miroslav Granić, Claude Grbeša, Tomáš Kleisner (Prag), dr. Josip Kovačić, Igor Krajcar, Rudolf Langer (Beč), dr. Marino Manin, Slavica Marković, Petar Penić (Berlin), Boris Prister, Marko Šarinić, dr. Heinz Winter (Beč) te Ivica Zvonar.

Zusammenfassung

Ivan Mirnik

Feldmarschall Baron Svetozar Boroević von Bojna auf Medaillen

Svetozar Boroević (*Umetić, 13.XII. 1856 +Klagenfurt, 23.V.1920) wurde während drei Jahren des Ersten Weltkrieges (1915-1917) auf etlichen Medaillen, Plaketten und Abzeichen, welche man zu Woltätigkeitszwecken (z. B. für das Kriegsfürsorgeamt) verkaufte, verewigt. Seine militärische Laufbahn entwickelte sich in folgenden Stufen: Korporal, VIII. 1872.; Feldwebel, VII, 1873.; Kadett, XI. 1874.; Leutnant, 1.V. 1875.; Oberleutnant, V. 1880.; Hauptmann 1. Kl., V. 1886; Major, V. 1892; Oberstleutnant, 1. V. 1895.; Oberst, XI. 1897.; Generalmajor, V. 1904.; Feldmarschalleutnant, 8.V. 1908.; General der Infanterie, 28. IV. 1914.; Generaloberst, V. 1916. und schliesslich Feldmarschall, 1.V. 1918. In der ganzen Oesterreichisch-Ungarischen Monarchie war er einer der wenigen Feldmarschalle die nicht deutsch, oder aus den Reihen der kaiserlichen Familie waren. Am 2.V. 1905. wurde ihm vom Kaiser Franz Joseph I. ungarischer Adel verliehen, mit dem Prädikat «von Bojna» - Bojna ist ein Dorf im ehemaligen Bezirk Glina, in der Vewaltungsgemeinde Maja, im Comitat Zagreb. Als Svetozar Boroević vom seligen Kaiser Karl in der Promotion vom 2.VI. 1917. mit dem Komturkreuz der Maria-Theresia-Ordens ausgezeichnet wurde, wurde er ipso facto Baron.

Auf Medaillen und Plaketten, sowie Abzeichen, kann man nur einen Teil seiner Laufbahn folgen. So trägt er die Rangstufen eines Feldmarschalleutnants, eines Generals der Infanterie und eines Generalobersten. Als er Feldmarschall wurde, hatte man andere Sorgen, als Medaillen zu prägen. Dann kam das Kriegsende und die Zerstückelung der Monarchie. Obwohl uns bei einigen Medailleuren genaue biografische Angaben fehlen, die uns bekannte Medaillen sind Werke sehr guter Meister, geprägt bei renommierten Prägeanstalten in Oesterreich und Deutschland. Für einige Abzeichen bleiben uns die Medailleüre vorläufig unbekannt. Der einzige bedeutende Bildhauer, von welchem Svetozar Boroević auf einem Relief und einigen Statuetten porträtiert wurde, war der Kroat Robert Frangeš-Mihanović.

Obwohl das Abzeichen kein Porträt des Boroević trägt, sondern den des alten Kaisers, kann man in diese Kategorie auch das Abzeichen der 5. Armee aus dem Jahre 1915. einreihen. (Kat. Nr. 1). R. Bachmann aus Wien hat in demselben Jahre 1915. eine sehr gelungene Medaille des S. Boroević (mit dem Rang eines Generalobersten) auf der Vorderseite und mit einem österreichischen Soldaten in einer Alpenlandschaft stehend auf der Rückseite gemacht. Es bestehen Exemplare in Silber und im Kriegsmetall (Kat. Nr. 2, 3).

Am häufigsten in verschiedenen Sammlungen zu sehen is die Plakette «Isonzo Armee», ebenfalls aus dem Jahre 1915. god., mit dem sehr guten Porträt von Boroević am Avers und einer Kampfszene am Revers abgebildet. Sie besteht in zwei Grössen (24x44 und 48x70; Kat. Nr. 4-5), und zwei Metallarten (Silber, Bronze, wahrscheinlich auch Zinn), und die Rückseite wurde noch als Abzeichen verwendet, dass auch in zwei Grössen geprägt wurde (24x44 mm), und auch in etlichen Metallen (Gold, Silber, versilberte Bronze, Bronze, wahrscheinlich auch Zinn; Kat. Nr. 8-8c). Die Plakette und das Abzeichen sind vom Wiener Meister Georg Hermann geprägt worden. Das Abzeichen kann man auch auf der Scheide des dem Boroević von seinen Soldaten des Isonzofrontes gespendeten Säbels beobachten (Kat. Nr. 8d). Zu den Plaketten gehörende Etais wurden auch in zwei Grössen produziert (Kat. Nr. 5a und

6a). Auf diesen Plaketten trägt Borojević den Rang eines Generals der Infanterie. Im Jahre 1916 hat G. Hermann ein weiteres, ähnliches Abzeichen mit einer Kampfszene in der Alpenlandschaft gefertigt, die in Silber und Kriegsmetall bekannt ist (Kat. Nr. 12). Eine weitere Variante des Abzeichens von 1915 wurde im Jahre 1917 geprägt, und es bestehen noch andere zahlreiche Abzeichen der Isonzo-Armee aus dem Jahre 1916 (Kat. Nr. 13-14). Borojević ist auf ihnen als Generaloberst abgebildet. Ein anderes Abzeichen des Karst-Frontes ist uns auch bekannt, aber das sind bestimmt nicht alle Exemplare.

Im Jahre 1916 wurde eine ungewöhnliche, schildartige Medaille mit der Büste des Borojević von K. Schwarz modelliert (Kat. Nr. 9). Die Büste ist auf einem konkaven, mit Lorbeerblättern bedecktem Disk gelegt. Borojević trägt zwei Sterne auf dem Kragen und den Rang eines Generalobersten.

In demselben Jahre 1916 entstand eine weitere schöne Silbermedaille mit dem Portrait des K.u.K. Generaloberst Borojević (Kat. Nr. 10, 10,1), diesmal in Nürnberg, bei der alten bekannten Firma Ludwig Christian Lauer (*1842 +1873), und der Medailleur war Otto Hoppe (*Höhscheid, 11.10. 1882 +Köln 18.5. 1967). Die Rückseite hat einen symbolischen Inhalt: in einer Landschaft sieht man eine Kettenbrücke, mit je einem Adler mit zusammengefalteten Flügeln auf den Pfeilern. Auf dem vorderen rechtem Pfeiler steht die Inschrift: «NACH/ GÖRZ/ UND/ TRIEST» und im Abschnitt: «FÜR ITALIENER/ GESPERRT». Links steht ein Soldat und hält das Gewehr vor sich.

Bei der soliden Prägeanstalt Wilhelm Mayer und Franz Wilhelm aus Stuttgart – für Zagreb wurde dort im Jahre 1874 die anlässlich der Eröffnung der Kroatischen Franz-Josefs-Universität bestellte Medaille geprägt – wurde die Medaille auf die zwei Jahre des Weltkrieges (1914-1916) eine sehr gelungene Silbermedaille mit der rechts gewendeten Büste des S. Borojević auf dem Avers bestellt. Die Rückseite zeigt die Wappen der Oesterreichisch-Ungarischen Monarchie während der Regierung des seligen Kaisers Karl, mit seinem Wahlspruch. Die Aufschrift liest man in deutscher und ungarischer Sprache. Auf dieser Medaille wird Borojević als Feldmarschalleutnant bezeichnet, obwohl er in der Zwischenzeit bereits zweimal befördert wurde (Kat. Nr. 11).

Der Meister einer kleinen (Durchmesser 23 mm), interessanten Medaille mit der Büste des Borojević auf rechts, mit Öse und Ring, aus versilbertem Zinn und Zinn ist uns unbekannt (Kat. br. 15).

Besonders denkwürdig war das Ehrendoktorat welches 1915 von der Zagreber Kroatischen Franz-Josefs-Universität den Verteidigern des Isonzo-Frontes Erzherzog Eugen und Svetozar Borojević verliehen wurde. Als Kuriosum kann man erwähnen das der einzige, der gegen diese Entscheidung des Universitäts-Senates abgestimmt hat, war Fran Milobar (*Petrinja, 19.XII. 1869 +Zagreb, 9.X. 1945), Professor der Nationalökonomie auf der Fakultät der Jurisprudenz. Als unmittelbar nach dem Kriegsende der Senat diese beiden Ehrendoktorate annullieren wollte, der einzige, der gegen diese Geste abgestimmt hat, war wieder Professor Milobar, mit der Frage, inwiefern sich die beiden Ehrendoktoren gegen die Ehre der Universität vergangen hatten.

Die Geschichte der Promotion zu Ehrendoktoren ist einmalig, weil der Agramer rector magnificus Dr. Fran Barac (*Šemovec/Virje, 27.VII. 1872 +Zagreb, 29.IX. 1940), Professor an der Theologischen Fakultät, begleitet von zwei weiteren Professoren, Milorad Stražnicki und Josip Šilović, sich auf den Italienischen Front begab und am 30. Jänner 1916 den Erzherzog Eugen (*21.V. 1863 +30.XII. 1954), und am 1. Februar Svetozar Borojević zu Ehrendoktoren promovierte. Der Rektor und seine Kollegen wurden vom bedeutenden kroatischen Bildhauer Robert Frangeš-Mihanović (*Mitrovica, 2.X. 1872 +Zagreb, 12.I. 1940) begleitet. Bald dannach entstanden zwei Reliefs mit den Portraits der beiden Ehrendoktoren, welche in Bronzeabgüssen im Rektorat aufgestellt wurden (Kat. Nr. 16, 18). Sie wurden auch im Rahmen der Künstlerischen Kriegsausstellung in Zagreb 1916 gezeigt. Zum ersten Mal nach 1919, als die beiden Reliefs entfernt wurden, konnte man das Relief mit dem Porträt des Svetozar Borojević bei der dem Ersten Weltkrieg gewidmeten Ausstellung im Kroatischen Historischen Museum im Jahre 2006 sehen. Eine Variante dieses Reliefs wurde am 28. Oktober 1917 auf dem Vatershaus des Borojević im Dorfe Mečenčani entdeckt (Kat. Nr. 17). Natürlich wurde auch diese Gedenktafel nach 1918 beseitigt.

Schliesslich wurde vom Nürnberger Medailleur A. Hummel anlässlich der Oesterreichisch-Deutschen Offensive im November 1917 eine Silbermedaille mit Porträts von vier Heerführern, v. Below, v. Hötzen-dorf, v. Borojević und v.Krobatin, geprägt (Kat. br. 19).

Während der letzten Kriegesjahre war in Kroatien die vom kroatischen Maler Oton Iveković gezeichnete Heliogravüre mit dem Isonzo-Generalstab besonders populär (54,5x36,5 cm). Da kann man, unter den Porträts des Kaiser Franz Josef I und der Kaiserin Elisabeth, Svetozar Borojević unter seinen Offizieren, unter ihnen auch Slavko Kvaternik, sehen.